

ВІДЕНСЬКА “СІЧ” —
СПАДКОЄМНИЦЯ ТАЄМНИХ “ГРОМАД”
(До 145-річчя заснування українською молоддю у Відні
“Академічного Товариства – “Січ”)

Ольга ЗБОЖНА

Тернопільський національний економічний університет
вул. Львівська 11, Тернопіль 46020

Редакція отримала статтю 6 жовтня 2013 р.

У статті висвітлено історію заснування українською молоддю у Відні “Академічного Товариства – “Січ”.

У кінці 60-их на початку 70-их років XIX ст. українська учнівська та студентська молодь заснувала таємні товариства “Громади”, які стали школою виховання української національної еліти. При вступі до “Громади” кожен новоприйнятий член складав присягу: “що нічого і нікого не зрадить і що весь вік буде трудитися для добра свого народу”. Засновниками “Громад” на підросійських українських землях був студент Київського університету Володимир Антонович, а на підавстрійських – вихованець Львівської духовної семінарії, Данило Танячкевич.

Вихованці “Громад” належали до покоління синів членів “Руської трійці” й “Братства Кирила і Мефодія” та їх прихильників. Громадівці перебрали “запалену лампаду” від своїх попередників і, піднявши високо над головами, понесли серед українського люду. Тож від батьків до синів передавалася велика любов до рідної Землі, рідного Народу, його Мови та праця для його Добра.

На час про який йдеться, Галичина й Буковина входили до складу Австрії, яку в 1867 р. перейменували на Австро-Угорщину, столиця якої – Відень, була осередком політичного та культурного життя імперії. Тож українська молодь, після закінчення гімназій на рідній землі, старалася продовжити навчання у Віденських високих школах. Після приїзду у Відень вони деякий час гуртувались у звиклому для себе в дома, та організованому у Відні, товаристві “Громада”, про що довідуємося з листа Івана Пулюя[1], написаного восени 1865 р. у Львові, до Данила Таняккевича: “Пішов у Відень с Тернополя також Борисікевич громадянин¹. Єсть там ще більше хрестчанських сердець² Целевич, Павлусевич, Бачинський. Дасть Бог що й громада гарна буде (підкреслила – О.З.)”. Підтвердження цієї інформації знаходимо на сторінках життєпису Івана Пулюя: “Скінчивши

PACS number: 01.60.+q

¹Член “Громади”.

²Ті що вчитимуться у Духовній семінарії.

гімназію пішов Пулюю до Відня, де прийнято його до колишньої руської семінарії [...]. При кінці 1865-го року заложив Пулюю дружне товариство, до котрого належали з початку самі семінаристи, Русини з Галичини. Угорські Русини були або мадярони або москвофіли. До того товариства належали тоді окрім інших проф[есор] Громницький, проф[есор] Д[октор] Медведський і пок[ійний] крилошанин Пюрко”. [2]

Наближалися п'яті роковини від дня смерті Тараса Шевченка. Тож віденські громадівці вирішили відзначити їх. На Вечір пам'яті Тараса Шевченка запросили представників слов'янських народів, що навчалися у Відні “... було до 300 людей” [1]. Вечір відбувся у віденському готелі “Під зеленою брамою”. “Дня 10-го марця обійшлисьмо роковини Шевченка. Та славно вже відбулися! Усі Славяне здивувалися! Ми хоть числом від них менчі то таки що до діла им наперед нас не виривать ця. Усі допитувалися кілька нас є у Відні та все дуже чудувалися, коли вчули відповідь до двадцятёх”. – Читаємо у листі Івана Пулюя. Перед початком Вечора Пам'яті Тараса Шевченка віденські москвофіли подали донос у поліцію про вечір громадівців, в якому представили їх, як революціонерів. На щастя у поліції не повірили їх доносу. “Не минуло квандранс (чверть години – О.З.) вже був поліцейний комісар в салі – и казав що мусить признати що вояцький порядок у нас!” [1]. Тож, затія москвофілів не вдалася. Адже на той час на східних українських землях, що входили до складу Російської імперії, видавали циркуляри про заборону української мови, а на західних, де ці “бомаги” не мали сили, бо ж інша держава, ширила москвофільство.

Прийшовши непрошеними на Вечір Пам'яті Тараса Шевченка, москвофіли старалися зірвати Вечір, або хоч би висміяти його на сторінках свого журналу “Страхопуд”. Та й це їм не вдалося. Молоді українці, розуміючи стан речей, твердо вирішили створити “явне” (легальне) товариство на противагу “Громаді”, яка була – таємним. Про це довідуємося з листа Пулюя, написаного до Данила Танячкевича, 19 березня 1866 р.: “Наша гр[омада] становитья як становилась тільки из сімох. Щось заохочують на світі завязати явне товариство (підкреслила – О.З.). Старатимуся кілька сил щоб их до того намовити”. Хоч мало чисельною була віденська “Громада”, та які завзяті й працьовиті були її члени: “Треба нам самим взятися до роботи, а що найважнішого для нас (и нашим силам найвідповіднішого) єсть перевід книжок для шкіл, гімназій”. – Читаємо у листі Івана Пулюя за 20 квітня 1866 р. На той час українці Австрійській імперії не мали українських шкіл і гімназій та книжки для них вже готували вихованці віденської “Громади”. Яка сильна віра у майбуття! Хто саме був членом віденської “Громади”? Поіменно назвати не можемо, оскільки Іван Пулюю не написав їх прізвищ. Це могли бути: Юліян Целевич, Порфирій Павлушевич, Олександр Бачинський, що поїхали раніше від нього на навчання до Відня, як пише він у одному із своїх листів. Це могли бути Анатоль Вахнянин, Юліян Целевич, Юліян Медвецький, що брали участь у Вечорі Пам'яті Тараса Шевченка 10 березня 1866 р. До них могли належати і Громницький з Пюрком, про яких пише Іван Пулюю у своєму життєписі. “Товариство стало незабаром кошем і для світської академічної молодіжи, що збиралась що неділі в семінарському саду”... “Коли побільшало число членів і прихильників української самостійности, то рішено завязати явне академічне товариство “Січ” [2].

Отже “Січ”, створили вихованці “Громад”, що приїхали у Відень на навчання. Офіційною датою заснування “Академічного Товариства “Січ”, така його повна назва, є 9 січня 1868 року. У цей день українська студент-

ська молодь зібралася на Головні установчі збори. На цих зборах оголосили дозвіл влади на організацію відкритого (легального) товариства “Січ”. Статут, у складанні якого разом з іншими брав участь Іван Пулюй, віденська влада затвердила 2 січня 1868 р. Отже з 9 січня 1868 року, товариство української молоді з назвою “Академічне Товариство “Січ” почало діяти відкрито! “Прапором “Січі” була синьо-жовта хоругва” [3].

Усі члени “Січі” поділялися на “звичайних” і “надзвичайних” (почесних). Звичайними членами були “австрійські піддані руської народности”, що перебували у Відні. Почесними членами ставали лише ті, що мали “особливі заслуги перед товариством і наукою”. Тож кожен звичайний член старався працювати так, аби згодом стати почесним членом цього славного, відомого на всю Європу, товариства. На чолі товариства була Президія, тоді казали “Виділ” Президія складалася з п’яти осіб. Вона збиралася щомісяця. Вищим законодавчим органом товариства були загальні збори. Була у товаристві й контрольна комісія, яка займалася організацією і обліком його майна. Статут товариства час від часу змінювали (поновлювали). Тож пізніше, з метою осучаснення товариства, за новим статутом звичайним членом могли бути лише студенти високих навчальних закладів української національності.

Скільки членів було у товаристві на початку його заснування? Одні дослідники пишуть, що було 27. Інші кажуть, що їх було більше. Тарас Батенко у своїй праці “Анатоль Вахнянин” [3] – написав, що “Серед 30 членів-засновників “Січі” були о. Олександр Бачинський (тодішній заступник ректора духовної семінарії у Львові, згодом її ректор і генеральний вікарій у Львові), Іван Вахнянин (згодом професор гімназії у Стрию), Іван Витошинський (секретар найвищого трибуналу у Відні), Остап Волощак (згодом професор Віденської політехніки), Дем’ян Гладилевич (професор Академічної гімназії у Львові), Юліан Медвецький (професор Львівської політехніки), Юліан Пелеш (майбутній перемишльський єпископ та історик Церкви), Іван Пулюй (професор німецької політехніки у Празі), Юліан Целевич (професор Академічної гімназії у Львові і перший голова НТШ)”. І далі. “Головною метою товариства було нав’язування всесторонніх контактів між слов’янськими студентами та репрезентація Русі”.

“Первим кошовим був А[натоль] Вахнянин”. [2] На той час Анатоль Вахнянин був студентом Віденського університету. Він народився 7 вересня 1841 року у селі Сенява, що лежить недалеко від таких українських міст як Ярослав і Перемишль (після Другої світової війни ці та інші українські міста й села, відійшли до Польщі). Його батько вчився у Львові в духовній семінарії тоді, коли й Маркіян Шашкевич. Потім у Львівській духовній семінарії вчився і Анатоль, який мав велике покликання до музики. Мав Анатоль і великі організаторські здібності, які проявилися у нього під час праці у віденській “Громаді”, потім у “Січі” та львівських українських товариствах, які заснував і очолював.

Після відкриття легального товариства “Січ” українська молодь ще з більшим зусиллям взялася до праці “для добра свого народу”. З перших днів заснування товариства діяльність її членів полягала у порозумінні найперше між собою, ознайомленні представників інших народів, які проживали у Відні, з проблемами русинів-українців на рідній землі та прагненням їх до рівноправності серед народів, землі яких, як і українські, творили Австро-Угорську імперію. Січовики проводили вечори вшанування славетних синів українського народу, робили доповіді на актуальні суспільно-

політичні теми, які закінчувалися чудовими концертами, що зближувало тодішню європейську молодь, яка вже мала у Відні свої національні товариства: чехи мали “Славію”, хорвати “Велебіту”, серби “Зорю”, поляки “Огніско”, болгари “Балкану” тощо. Тепер і русини-українці мають своє товариство “Січ”. Як бачимо, січовики були “дипломатами” українського народу в Європі, який на той час не мав своєї держави.

Після закінчення навчання у Віденському університеті (березень 1868 р.) Анатоль Вахнянин виїхав у Львів і, вчорашній кошовий віденського “Академічного Товариства “Січ”, поринув з головою у працю “для добра свого народу”. Під його керівництвом у Львові 8 грудня 1868 р. українці заснують товариство “Просвіта”, потім Літературне товариство, а далі й інші. Після відходу Анатолія Вахнянина, “Січ” очолив Юліян Целевич, який згодом став видатним суспільним діячем, істориком, етнографом і педагогом. Серед його наукових праць є і монографія про Скит Манявський, що на Івано-Франківщині.

Зразу ж після заснування свого, з часом Славетного, товариства січовики взялися до праці “для добра свого народу”. Вони почали пропагувати українство серед європейських народів. Так, 13 березня 1868 р. січовики організували вечір пам’яті Маркіяна Шашкевича, на який, як і на Шевченківський вечір, запросили представників слов’янських народів. Чарували слухачів українським словом, піснею, музикою. Тож не даремно вже січовик Іван Пулюй 23 квітня 1869 р., написав до Данила Танячкевича: “Кождий наш чоловік знає, що ціль наша єсть: вибороти свому народови поважне становисько між іншими народами, та не заржавілими спісами чубатих дідів наших, а живим словом, русько українською мовою. І далі. “Правипись має бути фонетична без “Ъ” де го не треба”. Як бачимо ще в 1869 р. Іван Пулюй виступав проти твердого знаку (Ъ) в українській писемній мові. Як у цьому, так і в наступних своїх листах Пулюй більше ніколи його не вживав. У товаристві “Січ” зароджуються гуртки. Січовики організували гурток “Товаришів просвіти”, що зайнявся видавничою діяльністю, щоб видавати книжки для народу. Іван Пулюй, тоді вихованець Віденської греко-католицької духовної семінарії, організував “Працю” і взявся до перекладу Молитвослова на українську мову. Адже усі народи Світу звертаються до Бога рідною мовою і більшість з них мають Молитовники на рідній мові. Чому ж позбавлені цього скарбу українці? Після виходу у світ Молитвослова Іван Пулюй разом з Пантелеймоном Кулішем, який приїхав на той час у Відень, взялися за переклад Чотирьох Євангелій. А коли вони вийшли з друку, то січовики допомагали розповсюджувати їх по усіх українських землях як півдавстрійських, так і підросійських.

Січовики підтримували зв’язки з членами українських товариств, що діяли на той час на всіх українських землях, а вони, їдучи у західну Європу навідувалися до віденських січовиків. Так, у 1871 році до “Січі” завітав член Київської “Старої громади” Михайло Драгоманов, а в 1872 – Сергій Подолинський. Усе своє життя вони підтримували зв’язки з січовиками, що мало великий вплив на останніх.

Шостим кошовим “Січі” був Іван Пулюй. Він керував “Січчю” від 30.11.1872 до 29.11.1873 рр. У цей час, а точніше – 3 травня 1873 р. на загальних зборах змінили статут товариства: розширили його діяльність. З кожним днем кількість членів товариства зростала, тож треба було збільшити і приміщення, у якому збиралися січовики. Крім того товариство мало велику бібліотеку, до збору якої спричинилися члени Київської “Старої громади” та кошовий “Січі”, яким тоді був Остап Терлецький. За словами

Михайла Драгоманова бібліотека "Січі" була "найбагатша на українські книжки в усій Австрії".

Не раз зазнавала "Січ" і нагінки з боку уряду. Так було і в 1876-1877 рр., коли прокотилася нагінка на соціалістів. Тоді у Львові постраждав Михайло Павлик, Іван Франко, вихованці Львівської духовної семінарії тощо. Не обминула нагінка й Відень: проводили ревізії у помешканнях січовиків та у домівці товариства. Здавалося б усе: не буде більше "Січі". Та це лише здавалося. Патріотично налаштована частина української молоді тягнулася до "Січі". Кількість членів товариства збільшилася. Але в той час усякі зібрання припинилися. Навіть ушанування пам'яті Тараса Шевченка не дозволила поліція. За якийсь час товариство ожило, набуло давньої активності. Студентська молодь організувала з'їзди молоді у Коломиї, у Львові та Чернівцях.

Ожила "Січ", ожило й українство на рідній землі. Та чи на довго. Події, що відбувалися на українських землях завжди обговорювали на зібраннях січовиків. Їм давали оцінку. Так було і під час створення "нової ери", ініціатором і промотором якої був галицький намісник Австрії, граф Казимир Бадені, відомий кривавими "баденівськими виборами" до сойму в 1895 р., під час яких народовецькі послі Юліан Романчук, Євген Олесницький та інші залишилися без мандатів. У той час січовики розділилися на прихильників і противників "новоерівства". Противники "новоерівства" не бачили від нього ніякої національної користі для українців. По мимо цього було ще багато інших подій, що спричинилися до закриття товариства "Січ". Сталося це 27 червня 1893 р. Через пів року (31 грудня 1893 р.) стараннями Юліана Романчика та Теофіля Окуневського діяльність "Січі" відновили.

Відроджена "Січ" знову взялася за налагодження стосунків, втрачених під час згаданих вище подій. Січовики брали участь у спільних слов'янських вечорах, концертах. Вони налагодили стосунки з усіма слов'янськими товариствами, що діяли у той час. Навіть з москвофільською "Буковиною" і польським "Огніском". Разом з приятелями-слов'янами проводили спільні вечори. На той час "Січ" мала добру славу між представниками народів, землі яких, як і українські, входили до складу Австро-Угорської імперії. У "Січі" шукали моральної підтримки польські соціалістичні діячі, користувалися її гостинністю серби та російські політичні емігранти.

Тяжко пережили українці, а разом з ними і січовики, чергові "баденівські" вибори 1897 року. Під час голосування в парламенті, За недовіру до уряду з приводу баденівських насильств на виборах, українців не підтримали представники слов'ян. "За" проголосували лише українці, німецькі соціал-демократи і один словінець. Січовики залишилися сам-на-сам серед слов'янського світу, з яким майже тридцять років співпрацювали, і на підтримку якого так сподівалися. Наближалось 30-річчя від часу заснування "Січі". Тож у 1898 році січовики видали першу історію "Січі" з назвою – Альманах "Січі".

Час біжить. Міняється світ. Змінилися українці-січовики. Та вони завжди пам'ятали присягу тих, хто виховувався в українських таємних товариствах "Громадах", а прийшовши до Відня створив "Січ", щоб "трудитися для добра свого народу". Якщо "Громаду" вважаємо середньою школою виховання української національної еліти, то "Січ" стала високою школою. Коли у 1901 році Юліан Романчик вніс на парламентському засіданні у Відні резолюцію з приводу заснування окремого університету для українців східної Галичини та збільшення українознавчих кафедр у Львівському університеті, який на той час опанували поляки, його підтримала україн-

ська студентська молодь. Серед них були й січовики. Понад 300 студентів-українців покинули Львівський університет в знак протесту і виїхали за кордон, щоб там продовжити навчання. Цим самим українська студентська молодь бойкотувала Львівський університет. У Відні січовики організували низку нарад, зібрань, написали і прочитали немало рефератів і доповідей про причини бойкоту українцями Львівського університету. З приводу подій, що мали місце у Львові віденські січовики 26 листопада 1901 року організували віче, на яке прийшло понад 300 осіб. Були серед них і парламентарські послы та представники народів, землі яких також входили до складу Австро-Угорської імперії. Та віденська влада не дозволила відкриття українського університету у Львові. Січовики своїми вічами продовжували нагадувати владі про відкриття університету для українців. У цій справі вони отримували надзвичайну підтримку від німецьких і слов'янських студентів, які були разом з ними і допомагали їм в організації віча.

З часом налагодилися стосунки з представниками молодіжних товариств інших народів Австро-Угорської імперії. Зросла чисельність рядів "Січі", разом з тим оживилася її діяльність. Січовики слухали лекції, які читали в інших віденських українських товариствах, ходили на прогулянки, екскурсії до музеїв тощо. Стояли на сторожі рідних національних інтересів. У 1904 році шостий кошовий "Січі" Іван Пулюй, надрукував у газеті "Діло" п'ять статей, які стосувалися Львівського університету, які у цьому ж році вийшли окремою книжечкою: "О руський університет у Львові".

3 січня 1911 р. влада затвердила новий статут товариства та офіційну назву. Тож товариство стало називатися "Товариство українських студентів "Січ". У товаристві організували нові гуртки. Першим з них був "Земля". Це гурток організували студенти Земельної школи. Потім організували "Науковий гурток" тощо. Не дивуймося, адже це було наукове товариство, бо ж від початку заснування воно носило назву "Академічне Товариство "Січ". Січовики разом з іншими віденськими товариствами відзначили 50-річчя від смерті Тараса Шевченка та річницю від дня трагічної загибелі Адама Коцка, який загинув у боротьбі за український університет у Львові. З часом до товариства почали входили і дівчата. Членом товариства була Ольга Левицька-Бесараб, яка на той час навчалася у Відні в Торгівельній академії. У 1920 р. вона стала членом Української Військової Організації (УВО). 13 лютого 1924 р. п. Ольга загинула під час допитів польською поліцією у львівській в'язниці. Її поховали у Львові на Янівському цвинтарі.

Як бачимо у "Січі" молодь вчилася, у "Січі" вона виховувалася. Раптовий вибух Першої світової війни застав січовиків поза межами своєї віденської домівки. У той час вони були на канікулах. Їх уже було 126 осіб. Багато з них опинилися у царській армії, а були й такі, що пішли добровільно у ряди Українських Січових Стрільців. Ті хто був звільнений від військової служби повернулися до Відня і відновили роботу товариства. Крім того січовики стали опікуватися українськими раненими, хворими та самотніми людьми, які перебували у різних шпиталях Відня. "Січ" зажила новим життям. Прийшла нова студентська молодь, відновилися роботи давніх гуртків, утворилися нові. Час від часу січовиків забирали на фронт. Терпіли вони і матеріальну скруту, адже додому далеко. Та "Січ" жила. Жила і продовжувала "трудитися для добра свого народу". Перед січовиками з доповідями виступали професори Степан Рудницький, Кирило

Студинський, Євген Олесницький та інші поважні українці. Підтримуючи постійний зв'язок з рідною землею, вони знали про все, що там діялося. Тож 2 червня 1916 р. січовики зібралися у своїй домівці, щоб вшанувати Славетного українця Івана Франка – Велета Українського Слова і Духу, якого вже не було серед живих. Вечорами вони проводили розмови на політичні теми, грали в шахи, обговорювали прочитані книжки, співали. На той час січовиками опікувалися професори О. Колеса, С. Дністрянський та ін. У травні 1916 року січовики провели студентське віче з приводу все того ж, досі не відкритого, українського університету у Львові.

Наступного року на студентських зборах у "Січі", які проходили в червні, внесли "резолуції з вимогами злуки всіх українських земель, які входили до Австро-Угорщини й Росії в один національно-державний організм України". Січовики закликали українців до єдності. Тож 3 грудня 1917 р. українська академічна молодь у Відні заявила, "Що вона стоїть непохитно під прапором з'єднаної вільної України. І закликає весь український загал, щоб він став разом з ними до боротьби за повне з'єднання і за державну самостійність цілого українського народу". У роки боротьби українців за свою Державу січовики були з українським народом. Вони продовжували робити для рідної землі все те, чого вимагав час. Дехто з них боровся за Україну зі зброєю в руках.

Не виборили українці своєї Держави на початку ХХ ст. . . Не виборили. . . І знову залишилися українські землі поділені між сусідніми державами. Затужили і січовики. З часом у "Січ" повернулися утікачі з польських таборів полонених. Прийшла молодь. "Січ" повернулася до своєї діяльності. У Європі утворилося нові держави, а у Відні багато молодіжних товариств, з якими січовики налагодили дружні стосунки. "Січ" відроджувалася. Січовики вчилися. "Віденська "Січ" була й далі одним з найважливіших осередків українського студентського життя, а Відень центром нашої тогочасної діаспори". – Читаємо у книжці Романа Кухаря "Віденська "Січ". Віденська "Січ", з початку свого заснування, була острівцем, з якого поширювалися українські ідеї на Центральну та Західну Європу. Та це не подобалося, як давнім, так і пізнішим москвофілам. То ж коли наближався кінець Другої світової війни і війська союзників увійшли до Відня, то поділили його на чотири окупаційні зони – американську, англійську, французьку й радянську. Тогочасний провід "Січі" намагався допомогти своїм членам відійти на Захід. Старався зберегти архів та бібліотеку. Однак з багатьох причин цього зробити не могли. Тож архів і бібліотека потрапили до рук радянських спецслужб. Прийшовши у Відень радянські спецслужби вилучували українців, та й не лише українців, у всіх окупованих зонах і вивозили їх до радянських концтаборів, звідки живими повернулися одиниці. Де їх поховали?... Чи то на Донбасі, в концтаборі "Юнком" (юний комуніст), що біля міста Єнакієве чи на далекій Півночі? Ніхто про це не відає, наразі. Після вивезення січовиків у радянські концтабори австрійська поліція ліквідувала "Січ". Було це 18 червня 1947 року. Будь-яку спробу відновити діяльність "Січі", оголошували нелегальною.

Майже 80 років, а точніше – 79 років 6 місяців і 9 днів, діяло у Відні товариство української молоді "Академічне Товариство – "Січ", яке було засноване ще за часів Австрійської імперії. Діяло! А це значить – молодь вчилася, мріяла, працювала для добра українського народу. Робила це на чужій землі, бо ж своя було під чужинецькою займанщиною.

Останнім кошом – уже таємної "Січі" (від 29 червня 1945 р. до 18 червня 1947 р.) – був Сергій Наклович, [4] уродженець м. Сокаль, що

на Львівщині. Дипломований купець. Громадський і студентський діяч. У жовтні 1947 р. радянські спецслужби його арештували і вивезли до одного з концтаборів поблизу Воркути (тепер Росія). За Божою волею він залишився живим. Після заслання повернувся до Відня. Повернувся, щоб розповісти українцям про останні хвилини життя і діяльності “Січі” та про радянські концтабори.

Вічна пам’ять Січовикам і Слава їх наступникам, що були, є! і завжди будуть! серед українців на нашій українській землі.

Література

- [1] “Іван Пулюй. Листи”. - Тернопіль. 2007. - С. 35, 37, 37, 43, 46, 50.
- [2] ЦДІА у Львові. - Ф.309, оп.1, спр. 2221.
- [3] Тарас Батенко. “Анатоль Вахнянин”. - Львів. 1998. с. 138.
- [4] Роман Кухар. “Віденська “Січ”. - Київ. 1994. с. 185.

VIENNA “SICH” – THE SUCCESSOR OF SECRET “COMMUNITIES”

Olha ZBOZHNA

Ternopil National Economic University
11 Lvivska Street, Ternopil 46020, Ukraine

The paper is dedicated to 145-th Anniversary of establishing the Ukrainian youth Academic Society “Sich”.